

การพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้ร้อยสี่ 4
ผ่านกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์กระจูดพรุควนเคิ่ง

THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR PROMOTING LOCAL WISDOM
BY APPLYING THE FOUR NOBLE TRUTHS THROUGH THE CASE STUDY OF
BULRUSH PRODUCTS FROM PRU KHUAN KRENG

ฉัตรชัย แก้วดี^{1*}

Chatchai Kaewdee^{1*}

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* ผู้ประสานงานเผยแพร่ (Corresponding Author), E-mail: chatchai.kae@nstru.ac.th

วันที่รับบทความ: 28 กรกฎาคม 2568 ; วันที่ทบทวนบทความ: 11 สิงหาคม 2568 ; วันที่ตอบรับบทความ: 27 สิงหาคม 2568

วันที่เผยแพร่ออนไลน์: 28 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้ร้อยสี่ 4 ผ่านกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์กระจูดพรุควนเคิ่ง และเพื่อศึกษาประสิทธิผลและความพึงพอใจของสมาชิกชุมชนที่มีต่อรูปแบบดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมีประชากรและกลุ่มเป้าหมายคือสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุควนเคิ่ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2) แผนการจัดกิจกรรม 3) แบบทดสอบวัดความเข้าใจและการนำไปใช้หลักร้อยสี่ 4 และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที (t-test) และการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้ร้อยสี่ 4 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาทุกข์ ค้นหาสมุทัย กำหนดนิโรธ สร้างมรรค และประเมิณผล ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ามี ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด 2) ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบมีค่าเท่ากับ 88.25/86.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงทั้งในด้านความเข้าใจระหว่างกระบวนการ (E1) และการนำไปใช้หลังจากจบกระบวนการ (E2) 3) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจและการนำไปใช้หลักร้อยสี่ 4 ของสมาชิกชุมชนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ พบว่าหลังการทดลอง สมาชิกมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้หลักร้อยสี่ 4 ได้สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจโดยรวมของสมาชิกชุมชนที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.15) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้หลักร้อยสี่ 4 เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิธีการที่ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกชุมชน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบ, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, อริยสัจ 4, กระจูดพรุควนเคร็ง, การส่งเสริม

Abstract: This research aimed to develop a model for promoting local wisdom by applying the Four Noble Truths to a case study of Bulrush products from Pru Khuan Kreng and to study the effectiveness and satisfaction of community members with the model. This was a quasi-experimental research study. The population and target group were 25 members of the Bulrush product producer's group in Ban Pru Khuan Kreng, Chaloe Phra Kiat District, Nakhon Si Thammarat Province, selected using purposive sampling. The research instruments included: 1) the researcher-developed model for promoting local wisdom, 2) activity plans, 3) a test to measure understanding and application of the Four Noble Truths, and 4) a satisfaction questionnaire. Statistical analyses included mean, standard deviation, percentage, t-test, and E1/E2 efficiency criteria. The research findings are summarized as follows: 1) The developed model for promoting local wisdom with the application of the Four Noble Truths consists of five steps: Studying *Dukkha* (suffering), Finding *Samudaya* (the cause of suffering), Specifying *Nirodha* (the cessation of suffering), Creating *Magga* (the path to the cessation of suffering), and Evaluation. This model was verified by experts as being highly valid, appropriate, feasible, and beneficial. 2) The efficiency of the model was 88.25/86.70, which is significantly higher than the set criterion of 80/80, indicating high effectiveness in both in-process understanding (E1) and post-process application (E2). 3) A comparison of community members' understanding and application of the Four Noble Truths before and after using the model showed that after the experiment, members' understanding and application were significantly higher than before at a statistical significance level of .05. 4) The overall satisfaction of community members with the local wisdom promotion model was at the highest level ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.15). The research results suggest that applying the Four Noble Truths as a conceptual framework for developing local wisdom is a successful method for enhancing community members' analytical thinking and problem-solving skills, which can serve as a guideline for sustainably promoting and developing other community products.

Key words: Model, Local Wisdom, Four Noble Truths, Bulrush Pru Khuan Kreng, Promotion

1. บทนำ

อุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์ชุมชนถือเป็นภาคส่วนสำคัญที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในประเทศไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรายได้หลัก แต่ยังเป็นเครื่องสะท้อนถึงภูมิปัญญา วัฒนธรรม

และทักษะที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ [1] อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ชุมชนหลายแห่งกำลังเผชิญกับความท้าทายในการรักษาความยั่งยืนของภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากขาดการปรับตัวและพัฒนาที่ทันสมัย ปัญหาที่พบบ่อยได้แก่ การผลิตที่ยังขาดการเชื่อมโยงกับ

ความต้องการของตลาดสมัยใหม่ การออกแบบที่จำเจ และการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ซึ่งนำไปสู่ความเสี่ยงที่จะถูกทดแทนด้วยสินค้าอุตสาหกรรมที่มีราคาถูกและมีความหลากหลายมากกว่า [2] กรณีศึกษาของชุมชนพุกควนเคิ่งในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีชื่อเสียงด้านผลิตภัณฑ์จากกระจูด เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของปัญหาดังกล่าว แม้ว่าผลิตภัณฑ์กระจูดจะเป็นที่ยอมรับในแง่ของความประณีต และความเป็นเอกลักษณ์ แต่ความผันผวนของยอดขาย การไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป และการขาดเครื่องมือที่เป็นระบบ ในการวางแผนการผลิตและการจัดการสินค้าคงคลัง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ศักยภาพของภูมิปัญญาพื้นถิ่นยังไม่ได้ รับการยกระดับอย่างเต็มที่ ผู้ประกอบการและชุมชน จึงจำเป็นต้องมี เครื่องมือหรือรูปแบบที่ช่วยในการ วิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ และวางแผนการแก้ไขอย่าง เป็นระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในยุคปัจจุบัน ดังเช่น งานวิจัยของ ฉัตรชัย แก้วดี และคณะ [3] ที่ศึกษาการทำนายยอดขายปูนซีเมนต์ด้วยวิธีสมการเส้นถดถอยเชิง เส้นตรง ซึ่งพบว่าการใช้แบบจำลองทางสถิติสามารถช่วย ผู้ประกอบการในการวางแผนเชิงธุรกิจได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังคงต้องพิจารณาปัจจัยเชิงคุณภาพอื่น ๆ ประกอบ การตัดสินใจ

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่ การพัฒนาเครื่องมือ ที่ครอบคลุมทั้งมิติเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในบริบท ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและบูรณาการการนำหลักธรรมทาง ศาสนามาเป็นกรอบแนวคิดในการแก้ปัญหาเป็นแนวทาง ที่น่าสนใจดังที่หลักอริยสัจ 4 ของพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย ทุกข์ (ปัญหา) สมุทัย (สาเหตุของปัญหา) นิโรธ (การดับปัญหา) และมรรค (หนทางดับปัญหา) สามารถประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่มีขั้นตอนอย่างเป็น ระบบ [4] ซึ่งสามารถช่วยให้สมาชิกชุมชนสามารถทำ ความเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์และชุมชน

(ทุกข์) สืบหาสาเหตุรากฐานของปัญหา (สมุทัย) กำหนด เป้าหมายและแนวทางการแก้ไขที่ชัดเจน (นิโรธ) และ วางแผนขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นระบบ (มรรค) แนวคิดนี้ ไม่เพียงแต่สอดคล้องกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการแก้ปัญหา แต่ยังส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและ การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 ผ่านกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์กระจูดพุกควนเคิ่ง โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองการแก้ปัญหาที่สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของผู้ประกอบการราย ย่อย และเป็นแนวทางในการยกระดับศักยภาพของชุมชน ให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมจากภูมิปัญญาดั้งเดิมและ อยู่รอดได้ในสภาวะตลาดที่มีการแข่งขันสูง ผลการวิจัย ที่ได้นี้จึงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม OTOP และ นักวิชาการที่สนใจในการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

2.1 เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 ผ่านกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์กระจูด พุกควนเคิ่ง

2.2 เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 ผ่านกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์กระจูดพุกควนเคิ่ง

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและการนำไปใช้หลัก อริยสัจ 4 ของสมาชิกชุมชนพุกควนเคิ่ง ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกชุมชนพุกควนเคิ่ง ที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้ อริยสัจ 4

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตที่ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา การวิจัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนาแบบ (Model Development) สำหรับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 โดยมีการประเมินประสิทธิ ภาพและประสิทธิ ผลของรูปแบบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 ด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระทู้บ้านพรุควนเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.3 ด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ทำการศึกษาคือ ชุมชนบ้านพรุควนเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 ด้านเวลา การวิจัยนี้ดำเนินการในช่วงปีการศึกษา 2567 ตามแผนการวิจัยที่วางไว้

ภาพที่ 1 การประชุมชี้แจงและเก็บข้อมูลจากชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระทู้บ้านพรุควนเคร็ง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลักดังนี้ [5]

4.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างรูปแบบ ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันของการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระทู้ของชุมชน รวมถึงความ

ต้องการในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสม โดยมีการกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

4.1.1 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้แทนจากกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระทู้ 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ 5 คน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการพัฒนาชุมชน 5 ท่าน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

4.1.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยแบบสัมภาษณ์จะมุ่งเน้นประเด็นเชิงลึกเกี่ยวกับความท้าทายที่ชุมชนเผชิญ ส่วนแบบสอบถามจะใช้มาตราวัดแบบ Likert scale 5 ระดับ เพื่อประเมินระดับของปัญหา และแบบวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงรายงานการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามในพื้นที่ศึกษา และนำแบบวิเคราะห์เอกสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อสรุปสภาพปัญหา และนำข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่ 0.50 ขึ้นไป

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบร่างรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนแรกมาเป็นพื้นฐาน โดยมีการกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

4.2.1 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ 5 ท่าน และผู้นำชุมชน

และผู้บริหารองค์กรท้องถิ่น 10 ท่าน ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วยร่างรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการส่งเสริม และการประเมินผล โดยกระบวนการส่งเสริมถูกออกแบบเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาทุกข์ ค้นหาสมุทัย กำหนดนิโรธ สร้างมรรค และประเมินผล นอกจากนี้ยังมีชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรม แบบทดสอบวัดความเข้าใจ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล นำร่างรูปแบบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และนำเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลทีรวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และวิเคราะห์ความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้เทคนิค 27% ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจ

4.3 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบตามเกณฑ์มาตรฐานโดยมีการกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

4.3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุควนเค็ง จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้ประกอบการที่จดทะเบียนสินค้าชุมชนและ OTOP

4.3.2 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนการใช้งรูปแบบ (Pre-test) กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ และแบบทดสอบหลังการใช้งรูปแบบ (Post-test) รวมถึงแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และบันทึกคะแนนไว้รวมถึงเก็บข้อมูลความพึงพอใจของสมาชิกชุมชน

4.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบตามเกณฑ์ 80/80 (E1/E2) เพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น [6] เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้งรูปแบบด้วยสถิติ t-test แบบ Dependent Samples เพื่อดูความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนน [7] และวิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของสมาชิกชุมชนด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังนี้

5.1 ผลการสร้างรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้ร้อยละ 4 จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและจากการตรวจสอบอย่างละเอียด ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริม และ 4) การประเมินผล โดยกระบวนการส่งเสริมถูกออกแบบเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาทุกข์ 2) ค้นหาสมุทัย 3) กำหนดนิโรธ 4) สร้างมรรค และ 5) ประเมินผล รูปแบบนี้ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่าน ในด้านความ

ถูกต้องและความเหมาะสม และจากผู้เชี่ยวชาญ 12 ท่าน ในด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยผลการประเมินสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การประเมิน
ความถูกต้อง	4.72	0.15	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.75	0.10	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.70	0.11	มากที่สุด
ความเป็น ประโยชน์	4.90	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผู้เชี่ยวชาญใน 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ผลการประเมินพบว่าในทุกด้านรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยเฉพาะในด้านความเป็นประโยชน์ที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.18 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่ารูปแบบนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้งานจริง

5.2 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบ จากการนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการเรียนรู้ของสมาชิกชุมชนพบว่า รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.25/86.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 โดยค่าประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) ที่ 88.25% และค่าประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) ที่ 86.70% แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงในการช่วยให้สมาชิกชุมชนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการประเมิน	ค่าประสิทธิภาพ (ร้อยละ)	เกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ร้อยละ)
ประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการ (E1)	88.25	> 80
ประสิทธิภาพ ด้านผลลัพธ์ (E2)	86.70	> 80

จากตารางที่ 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.25/86.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 โดยค่าประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) มีค่าเท่ากับ 88.25% และค่าประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) มีค่าเท่ากับ 86.70% ผลลัพธ์นี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงในการช่วยให้สมาชิกชุมชนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

5.3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจและการนำไปใช้
หลักอริยสัจ 4 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ จากการใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองพบว่า คะแนนความเข้าใจและการนำไปใช้หลักอริยสัจ 4 ของสมาชิกชุมชนหลังการใช้รูปแบบ (Post-test) สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบ t-test ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ t-test เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
ก่อนใช้ รูปแบบ	58.20	10.5	4.75	0.05
หลังใช้ รูปแบบ	86.70	8.2		

ค่า t-value เท่ากับ -4.847 และค่า p-value < 0.001 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ $\alpha=0.05$

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบ t-test เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจและการนำไปใช้หลัก อริยสัจ 4 ของสมาชิกชุมชนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 86.70$) สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 58.20$) อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($t = 4.75, p < 0.05$) ผลลัพธ์นี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบ การส่งเสริมที่พัฒนาขึ้นสามารถเพิ่มความเข้าใจและทักษะ การนำหลักอริยสัจ 4 ไปประยุกต์ใช้ในสมาชิกชุมชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกชุมชน
ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกชุมชนพหุควน เครื่องที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ โดยรวมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.15 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับและสร้างความพึงพอใจให้กับ ผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดี แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิก ชุมชน

ด้าน การประเมิน	คะแนน เฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านเนื้อหาและสาระ	4.75	0.12	มากที่สุด
ด้านกิจกรรม การส่งเสริม	4.85	0.10	มากที่สุด
ด้านกระบวนการและ การจัดการ	4.78	0.13	มากที่สุด
ด้านการนำไปใช้ ประโยชน์	4.83	0.14	มากที่สุด
ด้านการวัดและ ประเมินผล	4.79	0.16	มากที่สุด
โดยรวม	4.80	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจ โดยรวมของสมาชิกชุมชนพหุควนเครื่องที่มีต่อรูปแบบ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการประเมินพบว่า ความ พึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีคะแนน

เฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 ผลลัพธ์นี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการส่งเสริม ที่พัฒนาขึ้นเป็นที่ยอมรับและสามารถสร้างความพึงพอใจ ให้กับผู้ใช้งานในชุมชนได้อย่างดีจึง

การประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 ในภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 3 รูปแบบการประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 ในภูมิปัญญา ท้องถิ่น

5.5 ผลการตีความเชิงคุณภาพ งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้หลัก อริยสัจ 4 เป็นกรอบแนวคิดใน การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิธีการที่ ประสบ ความสำเร็จในการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกชุมชน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดการสร้าง นวัตกรรมเชิงคุณค่า (Value Co-creation) โดยเปิดโอกาสให้เกิดการ สร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกันระหว่างผู้ผลิตชุมชนและ ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก การที่คะแนนความพึงพอใจ ของสมาชิกอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.80$) ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับและตอบสนองความต้องการของ ผู้ใช้จริง

5.6 ข้อจำกัดของงานวิจัย แม้ว่าจะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลที่สูง แต่ผลการวิจัยชี้ว่าการ แก้ปัญหาในมิติของผลิตภัณฑ์ชุมชนยังต้องพิจารณาปัจจัย อื่น ๆ นอกเหนือจากตัวผลิตภัณฑ์เอง เช่น การจัดการ ต้นทุน การตลาด และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าแบบจำลองเชิงเส้นตรง สามารถอธิบายความผันแปรของยอดขายได้เพียง 43.7%

เท่านั้น ทำให้เห็นว่าปัจจัยภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจ ฤดูกาล และการแข่งขันทางการตลาดมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยนี้จึงมีข้อจำกัดในการพิจารณาปัจจัยเชิงปริมาณอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ในระยะยาว

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 สรุปผล

ผลการวิจัยนี้ได้ถูกสรุปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำเสนอข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนต่อไป โดยสรุปผลได้ดังนี้

6.1.1 รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประยุกต์ใช้อริยสัจ 4 มีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริม และ 4) การประเมินผล โดยมีกระบวนการส่งเสริม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาทุกข์ 2) ค้นหาสมุทัย 3) กำหนดนิโรธ 4) สร้างมรรค และ 5) ประเมินผล

6.1.2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบมีค่าเท่ากับ 88.25/86.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80

6.1.3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจและการนำไปใช้หลักอริยสัจ 4 ของสมาชิกชุมชน พบว่าหลังการใช้รูปแบบ คะแนนสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.1.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกชุมชนที่มีต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.80

6.2 อภิปรายผล

การวิจัยนี้มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อสร้างกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบให้กับชุมชน ผลการศึกษาค้นพบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงในการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยผลการอภิปรายจะแสดงให้เห็นถึง

ความสอดคล้องกับแนวคิดเชิงนวัตกรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืนในยุคปัจจุบัน โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ประการแรก การที่รูปแบบมีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 88.25/86.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องและเป็นระบบ ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี [2] ที่เน้นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีแบบแผนจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงสมร อ่องแสงคุณ [6] ที่พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีกิจกรรมที่เหมาะสมจะสามารถส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้จริงซึ่งกระบวนการ 5 ขั้นตอนของรูปแบบนี้ที่สอดคล้องกับหลักอริยสัจ 4 ได้แก่ ศึกษาทุกข์ ค้นหาสมุทัย กำหนดนิโรธ สร้างมรรค และประเมินผล เป็นกระบวนการที่นำไปให้สมาชิกชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และเป็นระบบ ผลที่ได้นี้ยังได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ ทิบัติ ทังหกรณ์ และประสพชัย พสุนนท์ [7] ที่พบว่างานวิจัยว่าด้วยการประยุกต์ใช้ PAR เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ระบุว่ากระบวนการมีส่วนร่วมช่วยยกระดับความสามารถด้านการวางแผนและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบของผู้เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดทักษะการวางแผนและการแก้ปัญหาเชิงระบบอย่างมีนัยสำคัญ

ประการที่สอง การที่คะแนนความเข้าใจและการนำไปใช้หลักอริยสัจ 4 ของสมาชิกชุมชนหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกชุมชนได้อย่างแท้จริง ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมพงษ์ พิทักษ์ และคณะ [8] ที่พบว่าการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน สามารถสร้างความเข้าใจ

และการยอมรับร่วมกันของสมาชิกได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช ศึกษาศี และชูชัย พิทักษ์เป็นสุข [9] ที่นำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มอาชีพในชุมชนโดยเน้นกระบวนการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งส่งผลให้ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นและแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาคั้งนี้จึงเป็นการยืนยันว่าการบูรณาการหลักการเชิงนามธรรมอย่างอริยสัจ 4 เข้ากับกระบวนการที่เป็นรูปธรรมของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าในทางปฏิบัติได้

ประการที่สาม ความพึงพอใจของสมาชิกชุมชนที่อยู่ในระดับ "มากที่สุด" เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงการออกแบบรูปแบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้จริง เนื้อหาความรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาตนเองได้ การจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของกระบวนการเรียนรู้ ผลลัพธ์นี้ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยของสุธิดา ทองคำ [5] ที่พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสม เช่นเดียวกันกับการศึกษาในต่างประเทศของ Kézai, P. K., & Gombos, S. [10] ซึ่งได้สำรวจบทบาทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในการฟื้นฟูพื้นที่ชนบท โดยมุ่งเน้นกรณีศึกษาในภูมิภาค Szigetköz ทางตะวันตกเฉียงเหนือของฮังการี ซึ่งพบว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีศักยภาพในการลดอัตราการว่างงาน ดึงดูดประชากรกลับคืนถิ่น และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในท้องถิ่น

ประการที่สี่ การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการแก้ปัญหาในมิติของผลิตภัณฑ์ชุมชนต้องพิจารณาหลายปัจจัยนอกเหนือจากตัวผลิตภัณฑ์เอง ดังเช่น การจัดการต้นทุน การตลาด และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ธมน สุขกระจ่าง และคณะ [3] ที่ศึกษาการพยากรณ์ยอดขายปูนซีเมนต์ในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่าแบบจำลอง

เชิงเส้นตรงสามารถอธิบายความแปรปรวนของยอดขายได้เพียง 43.7% ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจัยอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจ ฤดูกาล และการแข่งขันทางการตลาดมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อยอดขาย เช่นเดียวกัน การแก้ปัญหาให้กับผลิตภัณฑ์กระจูดพรวนเครื่องก็ไม่สามารถจำกัดอยู่แค่การออกแบบผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่เป็น "ทุกซ์" ของชุมชนด้วย ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ให้กรอบแนวคิดในการพิจารณาปัจจัยเหล่านี้เป็นระบบ

สุดท้ายนี้ รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ยังสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างนวัตกรรมเชิงคุณค่า (Value Co-creation) ในบริบทของธุรกิจชุมชน ดังที่งานวิจัยของ อรอนงค์ ทิพย์ดารา และคณะ [12] ชี้ให้เห็นว่าการสร้างนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยให้ชุมชนและทีมวิจัย ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ของผลิตภัณฑ์เดิม และ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (เช่น กระเป๋า, ของใช้) ให้ตรงกับความต้องการของตลาดสมัยใหม่ มีการทำงานร่วมกับ "ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ" เพื่อสร้างนวัตกรรม ซึ่งกระบวนการร่วมกันระบุปัญหา (ทุกซ์-สมุทัย) และสร้างแนวทางการแก้ไข (นิโรธ-มรรค) ในรูปแบบการวิจัยนี้เปิดโอกาสให้เกิดการสร้างสรค์นวัตกรรมร่วมกันอย่างแท้จริง

ภาพที่ 4 การทดลองนำรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ภาพที่ 5 คณาจารย์และนักศึกษาร่วมกันถ่ายทอดความรู้ และนำอริยสัจ 4 ไปประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุควนเคร็ง

7. ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้งาน

7.1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ โดยมีการยืดหยุ่นเวลาและบูรณาการเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของแต่ละชุมชน

7.1.2 ควรมีการออกแบบเครื่องมือประเมินย่อยในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง

7.1.3 ระหว่างการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบควรมีการกระตุ้นให้สมาชิกได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบได้โดยอัตโนมัติ

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้กับวิธีการส่งเสริมอื่น ๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเดียวกัน

7.2.2 ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการนำภูมิปัญญาไปใช้ประโยชน์ของสมาชิกชุมชน หลังจากการใช้รูปแบบการส่งเสริมนี้

7.2.3 ควรมีการพัฒนาสื่อประสมที่น่าสนใจและทันสมัยเพิ่มเติม เช่น ภาพการ์ตูนแอนิเมชัน หรือวิดีโอจาก YouTube ประกอบแผนการจัดกิจกรรม เพื่อเพิ่มความสนใจและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการพัฒนาสื่อและรูปแบบการส่งเสริมสำหรับกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับและสาขาอาชีพอื่น ๆ

7.3 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทได้อย่างเหมาะสม

7.3.1 รูปแบบการส่งเสริมนี้สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ ได้ โดยควรมีการยืดหยุ่นเวลาและบูรณาการเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของแต่ละชุมชน

7.3.2 ควรออกแบบเครื่องมือประเมินย่อยในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังควรกระตุ้นให้สมาชิกได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบโดยอัตโนมัติ

7.3.3 ควรพัฒนาสื่อที่น่าสนใจและทันสมัยเพิ่มเติม เช่น ภาพการ์ตูนแอนิเมชันหรือวิดีโอจาก YouTube เพื่อเพิ่มความสนใจและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระจูดบ้านพรุควนเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง รวมถึงขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] Chaiyo, J. 2019. “The Development of Creative Thinking in Science Using Inquiry-Based Learning of Matthayom 3 Students,” M.Ed. thesis, Dept. of Curriculum and Instruction, Dhurakij Pundit Univ., Bangkok, Thailand. (in Thai)
- [2] Khammani, T. 2015. *The Science of Teaching*, 19th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- [3] Sukkrajang, K. and et al. 2025. “Prediction of Cement Sales Using the Linear Regression Model: A Case Study of Building Material Retail Stores in Rattaphum District, Songkhla Province,” *Journal of Industrial Technology Innovation*, 3(1): pp. 1–14. (in Thai)
- [4] Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. 2009. *Models of Teaching*, 8th ed. Boston, MA: Pearson.
- [5] Thongkham, S. 2022. “The Development of a Blended Science Instructional Model with an Inquiry-Based Learning Approach to Enhance Problem-Solving Abilities and Integrated Science Process Skills for Undergraduate Students,” Ph.D. dissertation, Dept. of Curriculum and Instruction, Silpakorn Univ., Nakhon Pathom, Thailand. (in Thai)
- [6] Ongsaengkun, D., Juathai, P. and Supanakul, P. 2022. “The Development of a STEM-Education-Based Science Learning Management Model with a Problem-Based Learning Approach (SAKHON MODEL) That Affects the Academic Achievement and Problem-Solving Skills of Prathom 6 Students,” *Kurusapa Wittayajarn Journal*, 3(1): pp. 50–64. (in Thai)
- [7] Tanhakorn, T. and Pasunon, P. 2018. “Participatory Action Research for Creative Entrepreneurship Development,” *Asia Social Issues*, 11(2): pp. 45–76. (in Thai)
- [8] Phithak, P., Saengchai, S. and Sirisawat, S. 2023. “The Application of Buddhist Principles to Resolve Community Conflict,” *Journal of Community Development and Social Management*, 1(2): pp. 15–28. (in Thai)
- [9] Suksa-nguan, P. and Ruangsuan, C. 2023. “A Model for Promoting Learning in Community Occupational Groups to Develop Local Products,” *Journal of Social Development and Humanities*, 4(1): pp. 55–70. (in Thai)
- [10] Kézai, P. K. and Gombos, S. 2025. “Remarks on the rural development of the cultural and creative industries in North-Western Hungary – The results of a qualitative focus group research and a case study in the region of Szigetköz, Hungary,” *International Journal of Innovative Research and Scientific Studies*, 8(3): pp. 4865–4873.